

SARC

Advies - Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk - Sectorraad Kunsten en Erfgoed

16 november 2011

Advies over de Beleidsbrief Cultuur 2011-2012

De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen en de Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de SARC brengen op eigen initiatief volgende eerste bevindingen uit over de Beleidsbrief Cultuur 2011-2012 van Vlaams minister voor Cultuur Joke Schauvliege.

De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen hield op 7 november 2011 plenaire vergadering over de strategische en operationele doelstellingen die werden opgenomen in de beleidsbrief.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vergaderde hierover op 8 november 2011.

ADVIES

1. Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

1.1 Strategische doelstellingen

SD 1: Duurzaam beleid voeren

De raad is benieuwd naar het programma voor de nieuwe periode van 4 jaar voor de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek Cultuur, Jeugd, Sport en Media en wenst van dit programma op de hoogte te blijven.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om de raad op de hoogte te houden van het programma van de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek.

Het Planlastverminderingdecreet en het Witboek Interne Staatshervorming geven aanleiding tot heel wat fundamentele decreetsaanpassingen binnen alle sectoren. Dit is een belangrijke oefening met een directe weerslag op heel wat organisaties, overheden en werkingen. De raad blijft benadrukken dat het belangrijk is om deze operatie in alle transparantie op te zetten en voldoende tijd te nemen om de beleidsveranderingen door te praten en op zijn effecten in te schatten. Uit de praktijk merken we al dat dit in het kader van het Witboek Interne Staatshervorming onvoldoende is gebeurd.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om voldoende tijd en overleg uit te trekken voor de hervormingen naar aanleiding van het Witboek Interne Staatshervorming en het Planlastverminderingdecreet.

SD 4: Competentieverwerving en –waardering stimuleren

Het valt de raad op dat deze doelstelling, met uitzondering van de cultuureducatieve sector, weinig concreet is uitgewerkt. In het eigen memorandum hecht de raad veel belang aan 'levenslang en levensbreed leren'. De raad ziet dit echter weinig weerspiegeld in de beleidsbrief, en spoort de minister aan om ook hiervoor concrete programma's uit te werken.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om de doelstelling competentieverwerving breder en concreter in te vullen, met aandacht voor levenslang en levensbreed leren.

SD 6: Internationaal cultuurbeleid versterken

Aangezien internationale en intracommunautaire samenwerkingsverbanden eigen zijn aan de sociaal-culturele sector, hecht de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk groot belang aan het voornemen van de minister om een samenwerkingsakkoord te bereiken met de Franse Gemeenschap. De adviesraad vraagt de minister om hier spoedig werk van te maken. Dit geldt ook voor de vernieuwing van het akkoord met Nederland. De raad wordt graag op de hoogte gehouden van de ondernomen stappen.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert een spoedige totstandkoming van een samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap en met Nederland.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk merkt op dat de beleidsbrief voornamelijk aandacht schenkt aan een internationaal *kunsten*beleid. De raad adviseert de minister om in het kader van het Strategisch Plan Internationaal Cultuurbeleid een bredere focus aan te wenden. Ook Sociaal-Cultureel Werk moet een plaats krijgen binnen het internationale plaatje.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om binnen het internationaal cultuurbeleid een grotere rol weg te leggen voor de sociaal-culturele sector.

SD 7: Ecocultuur initiëren

De adviesraad betreurt dat de rol van de culturele sector inzake ecocultuur voornamelijk instrumenteel en materieel is uitgetekend. De grootste aandacht gaat naar de staat van de gebouwen en de ecologische voetafdruk van de organisaties, dit terwijl het net de kracht is van de sector dat hij een breder publiek kan sensibiliseren. De adviesraad stelt vast dat heel wat sociaal-culturele organisaties van duurzaamheid een aandachtspunt in hun werking hebben gemaakt. Maar de sector heeft nog niet concreet mogen ondervinden dat de minister hiervan een strategische doelstelling heeft gemaakt. Voorlopig lijkt "ecocultuur" eerder een beleidsmatige constructie waarvan het belang nog niet is doorgesijpeld naar de beleidspraktijk.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert de minister om een duidelijke beleidsmatige link te leggen met de sensibiliserende en activerende rol die de sector hierin speelt en kan spelen.

1.2 Operationele doelstellingen van sociaal-cultureel volwassenenwerk en lokaal cultuurbeleid

OD 1: Toepassing van de beleidsinstrumenten

De minister wil de sociaal-culturele sector in kaart brengen aan de hand van statistische gegevens en dit ter bevordering van de zichtbaarheid van de sector. De administratie is van

plan om in samenwerking met de FOV en Socius tot een concreet uitvoerbaar plan te komen. De adviesraad kijkt uit naar deze samenwerking, maar wijst ook op de diversiteit van het sociaal-culturele landschap. Een uniform registratiesysteem moet ruimte laten voor de eigenheid van de vereniging, beweging, volkshogeschool of vormingsinstelling. Het is belangrijk dat hierbij vertrokken wordt van wat al bestaat en dat één en ander ook in een ruimer (onderzoeks-)perspectief wordt geplaatst. De Raad ondersteunt het belang van een groot draagvlak en geen planlastverhoging, zoals de minister het vooropstelt.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om, in overleg, werk te maken van de monitoring van de sector, met respect voor zijn eigenheid.

OD 4: Effecten Amateurkunstendecreet in kaart brengen

De adviesraad merkt op dat er een discrepantie bestaat tussen de aan de amateurkunstenorganisaties opgelegde opdracht om een financiële behoefteanalyse uit te tekenen en de uiteindelijke toekenning van de budgetten aan deze organisaties. De budgettaire toekenning baseerde zich namelijk op een lineair mathematisch principe (percentueel naargelang de grootte van de organisatie), en niet op de financiële behoefteplannen. De adviesraad betreurt bovendien dat de amateurkunstenorganisaties (nog) geen reactie ontvingen op hun plannen en stelt zich de vraag of men met die behoefteplannen aan de slag is gegaan en in welke mate zich dat heeft verwoord in het beleid.

Tot slot dringt de adviesraad er op aan dat de aanpassing van het Amateurkunstendecreet, die al lang wordt aangekondigd, in 2012 effectief wordt uitgevoerd.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om te reageren op de financiële behoefteplannen die de amateurkunstenorganisaties hebben ingevuld en de toekenningen te verantwoorden.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om dringend werk te maken van de aanpassing van het Amateurkunstendecreet.

OD 8: Herdefiniëring van de rol en de opdrachten van de steunpunten en bovenbouworganisaties

De raad is van mening dat deze operationele doelstelling een te vage formulering kent en te weinig zicht biedt op concrete toekomstige stappen. De raad wenst op de hoogte te blijven van verdere ontwikkelingen.

De Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk adviseert om bij het expliciteren van de rol van de cultuursteunpunten ten opzichte van de overheid de specifieke positie van deze organisaties voor ogen te houden: het gaat om autonome organisaties, als tussenschakel tussen beleid en werkveld.

2. Sectorraad Kunsten en Erfgoed

SD 4: Competentieverwerving en –waardering stimuleren

In Vlaanderen hebben zich op gebied van theater en muziek heel wat nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Waar mogelijk en gewenst zouden hierrond in samenspraak met de Vlaamse minister bevoegd voor welzijn (extra) initiatieven kunnen ontwikkeld worden.

OD 8: Herdefiniëring van de rol en de opdrachten van de steunpunten en bovenbouworganisaties

Voor zowel erfgoed als kunsten leeft het gevoel dat de sectoren gebaat zouden zijn met meer duidelijkheid over de rol en positie van de verschillende spelers in het veld, waaronder de steunpunten. De sectorraad ziet de steunpunten (zowel voor kunsten als voor erfgoed) voornamelijk als een schakel tussen beleid en werkveld. Een steunpunt is een kenniscentrum- of netwerk en een draaischijf voor expertiseontwikkeling dat de noden van de eigen sector detecteert en praktijkondersteuning biedt en dat informeert over beleid en regelgeving. Deze kerntaken moet een steunpunt goed uitvoeren. De sectorraad vindt het niet wenselijk dat steunpunten veel andere taken op zich te nemen, zeker geen beleidsvoorbereidende taken.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de SARC zal een advies voorbereiden in verband met de rol en de opdrachten van steunpunten in de cultuursector.

OD 9: Afstemmen van registratie- en rapporteringssystemen

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed kijkt goedkeurend naar de operationele doelstelling 9 uit het hoofdstuk Sociaal-cultureel volwassenenwerk en lokaal cultuurbeleid. Ook in de sectoren van de professionele kunsten en het cultureel erfgoed is er behoefte aan een adequaat rapporteringssysteem met oog voor het verminderen van de planlast.

De sectorraad stipt aan dat ook in de sectoren kunsten en erfgoed verschillende rapporteringssystemen, zoals de balansen die aan de Nationale Bank verstrekt moeten worden, de gegevens die door het agentschap worden opgevraagd en de eigen – meer uitgesplitste – boekhouding die vele organisaties daarnaast nog bijhouden, beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed pleit ervoor zoveel mogelijk te vertrekken van de bestaande, verplichte documenten, zodat daarnaast enkel nog noodzakelijke bijkomende informatie opnieuw verstrekt moet worden.

OD 18: Verdere implementatie van het Cultureel-erfgoeddecreet

Een nieuwigheid in het Cultureel-erfgoeddecreet van 2008 was het begrip ‘cultureel-erfgoedforum’. Daarvoor waren en zijn in verschillende steden en regio's Erfgoedcellen actief, vastgelegd in verschillende erfgoedconvenants.

De erfgoedfora worden voorgesteld als een traject. Een duidelijk begeleidingstraject is noodzakelijk om aan degelijke opvolging te doen. Het is duidelijk vanuit het reeds afgelegde traject dat ook de rol van de Erfgoedcellen bij deze pioniers (en bij uitbreiding de volgende instappers) moet worden geëvalueerd. Met andere woorden, er moet ook een verfijning komen van wat een Erfgoedcel behoort te zijn en hoe die zich kan verhouden tot een Erfgoedforum en tot andere grote erfgoed spelers in de stad. Daarover moet duidelijkheid gegeven worden voorafgaand aan de volgende tussentijdse evaluatieronde en de nieuwe instaprond.

Bovendien is in aanloop van de wijzigingen aan het Cultureel-erfgoeddecreet in het kader van het Planlastendecreet nog helemaal niet uitgeklaard of het mechanisme van de erfgoedconvenants überhaupt zal kunnen blijven bestaan. Dit zorgt voor veel onzekerheid bij de Erfgoedcellen. Zij moeten momenteel beleidsplannen opmaken, maar hebben geen enkele zekerheid voor de toekomst.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed is verheugd dat er grondig gedebatteerd wordt over de rol van erfgoedconvenanten en ook dat samenwerking – zoals in deze beleidsbrief met de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddiensten – gestimuleerd wordt. Echter, gezien de onduidelijkheden zoals hierboven beschreven, wijst de sectorraad erop dat het verder functioneren van de Erfgoedcellen in de huidige beleidsperiode niet uit het oog mag worden verloren.

OD 19: Digitalisering en nieuwe vormen van ontsluiting aanmoedigen

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed is zeer tevreden met de aandacht voor deze doelstellingen, zoals de opvolging van de oprichting van VIAA (Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van audiovisueel erfgoed).

Binnen de archiefsector is er hoge nood aan ondersteuning bij het duurzaam bewaren en ontsluiten van digitale archieven, die vaak een veel complexere structuur hebben dan collecties gedigitaliseerd audiovisueel materiaal.

De sectorraad wil daarom bij de oprichting van VIAA de aandacht vestigen, niet alleen op het gedigitaliseerde audiovisuele erfgoed, maar ook op het *digital born* erfgoed en meer specifiek op de digitale archieven.

OD 23: Werken aan een geïntegreerd letterenbeleid

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vraagt zich af hoe deze doelstelling voor het VFL voor 2012 samengaat met de realisatie waarbij in aanloop naar een nieuwe beheersovereenkomst met het fonds de 'organisaties uit het literaire middenveld tegen 1 oktober 2011 een definitieve keuze moeten maken of zij zich inschrijven in het Kunstendecreet of ondersteuning vragen bij het VFL.'

Enerzijds ziet men de wens om alle literaire actoren onder het VFL onder te brengen, anderzijds hebben deze organisaties al een (eigen) keuze gemaakt. Dit lijkt de sectorraad een omgekeerde beweging.

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
en de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Luk Verschueren, algemeen voorzitter
Iris Van Riet, algemeen secretaris